

Alexander Kluge: Przegląd filmów 20.-24.11.2018, Warszawa

Fot. Kirchgessner

Alexander Kluge, ur. 1934, studiował prawo, historię i muzykę kościelną w Marburgu i Frankfurcie nad Menem (m.in. u Theodora Adorno).

Zaczął pracę w branży filmowej w 1958 r. jako asystent reżysera Fritza Langa. Kluge od roku 1960 jako reżyser i producent tworzył filmy krótkometrażowe, m.in. we współpracy z Peterem Schamoni – „Brutalität in Stein”, dokument poświęcony nazistowskiej architekturze. W 1962 r. był jednym z inicjatorów „Manifestu z Oberhausen”, w którym ogłosił odejście od tradycyjnego niemieckiego kina. W tym samym roku został jednym z trzech dyrektorów Instytutu Produkcji Filmowej w Wyższej Szkole Designu w Ulm. W 1963 r. założył własną firmę produkcyjną Kairos-Film. Po premierze jego pierwszego filmu fabularnego, który odniósł krajowy i międzynarodowy sukces, „Pożegnanie z dniem wczorajszym” (1966), krytycy okrzyknęli go pionierem kina autorskiego, a sam tytuł podnieśli do rangi

www.goethe.de

dewizy całego ruchu, jakim było Nowe Kino Niemieckie. Niedługo ukazały się kolejne uznane filmy: „Artyści pod kopułą cyrku: bezradni” (1968; reżyseria i scenariusz Alexander Kluge), filmy science fiction (1970/71) „Der große Verhau” oraz „Willi Tobler i zatonięcie VI floty”. Po eseju filmowym „Gelegenheitsarbeit einer Sklavin” (1973) i zrealizowanym we współpracy z Edgarem Reitzem filmie fabularnym „In Gefahr und größter Not bringt der Mittelweg den Tod” (1974) oraz ekskursie w stronę kina narracyjnego – „Mocny Ferdynand” (1975, nowa wersja 1977) – Kluge powrócił do swojej „frapującej, totalnej techniki analizy i skojarzeń”, jak pisała gazeta Süddeutsche Zeitung.

W latach 80. Kluge zrealizował dwa uznane eseje filmowe – „Potęga uczuć” (1983; telewizja ZDF, 1985) oraz „Der Angriff der Gegenwart auf die übrige Zeit” (1985; telewizja ZDF, 1988), który, podobnie jak zrealizowana wcześniej „Patriotka” (1979), stanowił dokumentalną mozaikę zainscenizowanych elementów i miał skłaniać widza do interpretacji i skojarzeń.

Od roku 1962 Kluge należał do najważniejszych pomysłodawców systemu finansowania niemieckiej kinematografii, która w roku 1974 została zapisana w prawodawstwie. Przy tworzeniu filmów ściśle współpracował także ze stacjami telewizyjnymi. Mimo że Kluge w 1977 r. w proteście przeciwko stosowanym od 1974 r. praktykom funduszy filmowych („ukryta cenzura”) odszedł z zarządu i z dwóch komisji funduszu filmowego Filmförderungsanstalt (FFA), pozostał aktywnym uczestnikiem polityki filmowej. W roku 1980 został jednym z założycieli nowego stowarzyszenia „Bundesvereinigung des Deutschen Films”, które powstało w proteście przeciwko „niesprawiedliwemu rozdziałowi miejsc w istniejących obecnie organizacjach filmowych”.

Oprócz filmów Kluge pisał także książki. W 1961 r. był współautorem swojej pierwszej pozycji, „Kulturpolitik und Ausgabenkontrolle”, później publikował powieści (1964, „Schlachtbeschreibung”), opowiadania (1973, „Lernprozesse mit tödlichem Ausgang”; 1978, „Unheimlichkeit der Zeit.

www.goethe.de

Neue Geschichten 1-18") oraz eseje. Razem z socjologiem Oskarem Negtem był autorem książek „Öffentlichkeit und Erfahrung” (1973), „Geschichte und Eigensinn” (1981) oraz „Maßverhältnisse des Politischen” (1992).

Kluge założył firmę produkcyjną DCTP (Development Company for Television Programs), w której wcielił w życie swoją koncepcję „telewizji autorskiej”. Razem ze 143 przedstawicielami niemieckiego środowiska teatralnego, filmowego i branży wydawniczej założył w 1985 r. „Arbeitsgemeinschaft Kabel und Satellit” (AKS). Od 1988 r. firma DCTP, zarządzana przez Klugego, produkowała własne, niezależne programy, które nadawane były w stacjach RTL i SAT.1. Od 1993 r. Kluge w ramach działalności swojej firmy DCTP produkował programy w nowo powstałej prywatnej telewizji VOX. Kluge, produkując programy kulturalne dla RTL, Sat.1 czy Vox, posługiwał się specyficznym językiem wizualnym i bynajmniej nie miał na celu osiągnięcia wysokiej oglądalności. Dlatego szefowie prywatnych stacji wciąż podejmowali próby ograniczenia swobody producentów programów niezależnych takich jak Kluge.

Kluge jest członkiem PEN-Zentrum, Akademii Sztuk w Berlinie i Brandenburgii (od roku 1972), Niemieckiej Akademii Języka i Poezji w Darmstadt (od roku 1982) oraz Bawarskiej Akademii Sztuk Pięknych (od roku 1994).

Od 1982 r. żoną Klugego jest Dagmar Steurer. Kluge ma córkę (ur. 1983) i syna (ur. 1985).

www.goethe.de